

Türk Belediyecilik Sisteminde Uygulanan Hükümet Sistemi Ve Bir Model Önerisi

Evaluation on the Government Model Applied in Turkish Municipality System

Burak Hamza ERYİĞİT¹
Rüveyda KIZILBOĞA ÖZASLAN²

Strategic Public Management Journal
Volume 3, Issue 6, pp. 116-123
DOI: 10.25069/spmj.350607
Received: 10.11.2017
Accepted: 25.12.2017
© The Author(s) 2017
For reprints and permissions:
<http://dergipark.gov.tr/spmj>

Öz

Son dönemde Türkiye’de siyasal sistemin yeniden inşasına dair yapılan tartışmalarda ağırlıklı olarak ön plana çıkartılan vurgulardan birisi mevcut belediyecilik sisteminde hükümet modelleri bakımından başkanlık sisteminin uygulandığına dair iddiadır. Bu çalışmanın amacı Türk Belediyeciliği’nin yönetsel yapısını hükümet modelleri açısından kıyaslamalı incelemek ve demokratik yönetim kurgusunun daha güçlü inşası için bir model önerisi geliştirmektir. Çalışmanın kapsamını Türk Belediyecilik Sistemi’nde halen uygulanmakta olan yönetsel yapı oluşturmaktadır. Türkiye’de gerek akademi camiasında gerekse siyaset ve bürokrasi camiasında belediyelerin yönetsel yapısında uygulanan modelin başkanlık sistemi ya da güçlü başkanlık sistemi olduğuna dair genel bir kanı bulunsa da, bu uygulamanın ne kadar demokratik ve katılımcı olduğu konusu pek tartışılmamaktadır. Başkanlık sistemi, yarı başkanlık sistemi ve parlamenter sistem ile Türk Belediyecilik Sistemi’nde uygulanan yönetsel yapı kıyaslamalı değerlendirildiğinde, sistemin aslında tek başına hiçbir hükümet modeli ile bir bütün halinde uyuşmadığı gibi mevcut yapının demokratik yönetim kurgusunu çok da öncellemediği söylenebilir. Bu düzlemde yöntem olarak içerik analizi ve arşiv araştırması yöntemleri kullanılarak yapılan çalışmada Türk Belediyecilik Sistemi’ndeki yönetsel yapının başkanlık ya da güçlü başkanlık sistemine dayanmadığı, fakat mevcut uygulamanın başkanlık sistemi ile parlamenter sistemin belli yönleri ile ağır bastığı bir sentez şeklinde yapılandırıldığı sonucuna varılmakla birlikte organlar arası yetki-görev paylaşımının biraz farklılaştırılarak yapılandırılması halinde demokratik yönetim olgusunun daha da güçleneceği sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda yönetsel yapının daha demokratik ve katılımcı bir boyut kazanabilmesi için organlar arası görev, yetki paylaşımı üzerinden yeni bir model önerisi geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Başkanlık Sistemi, Yarı Başkanlık Sistemi, Parlamenter Sistem

Abstract

One of the recent emphasis in the debate about the reconstruction of the political system in Turkey is that the presidential system is applied in terms of government models in the current municipal system. The aim of this study is to examine the administrative structure of Turkish Municipalism in terms of government models and the accuracy of the recent controversial information to put them on a stronger ground. The scope of this study constitutes the evaluation of the administrative structure which is still applied in the Turkish Municipal System in the context of presidential system, semi-presidential system and parliamentary system. In Turkey,

¹ Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yerel Yönetimler Bölümü, burak.eryigit@marmara.edu.tr

² Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yerel Yönetimler Bölümü, ruveyda.kizilboga@marmara.edu.tr

there is a general consensus on applied administrative structure model of the municipalities are the presidential system or strong presidential system in both the academy community and the political and bureaucratic community. When the presidential system, the semi-presidential system and the parliamentary system and the administrative structure applied in the Turkish municipal system are evaluated comparatively, that can be said that the system in Turkey does not coincide with any government model as a whole. On this platform, content analysis and archival research methods have been used as a method on this study, it is concluded that the administrative structure in the Turkish Municipal System has not been based on presidential or strong presidential system but the present application has been structured as a synthesis certain aspects of the of the presidential system.

Key Words: *Municipality, Presidency System, Semi Presidency System, Parliamentary System*

GİRİŞ

Dünya üzerinde toplumların siyasal, iktisadi, yönetsel, hukuki, tarihsel ve kültürel birikimleri siyasal sistemlerinin işleyişinde önemli bir etkiye sahip olan hükümet modellerini de belirlemektedir. Türkiye’de merkezi yönetime dair sistem arayışları ağırlıklı olarak başkanlık sistemi ile parlamenter sistem üzerinde yoğunlaşmıştır. Yine son dönemde uygulamaya giren anayasal düzenlemeler Türkiye’de halen uygulanmakta olan hükümet modelinin yarı başkanlık sistemine evrildiği iddialarını beraberinde getirmiştir.

Bütün bu tartışmalar ışığında 2007 ve 2010 yılında halkoylaması ile yürürlüğe giren anayasal düzenlemeler 1982 Anayasası’nın ilk haliyle meşrulaştırdığı hükümet modelini bir krizle karşı karşıya bırakmıştır. Bu krizin aşılabilmesi için siyasal düzlemde halen uygulanmakta olan hükümet modelinin “Türk Tipi” şeklinde addedilen yeni bir yaklaşımla yapılandırılması fikri ön plana çıkartılmıştır. Bu bağlamda özellikle bu fikri ön plana çıkartan siyasal elitlerin bahsi geçen fikri meşrulaştırmak için kullandıkları argümanlardan birisi hiç şüphesiz belediyelerin yönetimi üzerine yoğunlaşmıştır. Nitekim yönetsel sistemin revizyonunu savunan değişimciler önerdikleri yeni modelin halen belediyelerde uygulanan model ile aynı olduğu tezini işlemiş ve belediyelerde yönetim krizi yaşanmadığından sebep, merkezi yönetim açısından herhangi bir hükümet krizinin yaşanmaması için değişimin kabul edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada Türkiye’de belediyeler için öngörülen hükümet modelinin güçlü bir biçimde tartışılabilmesi için parlamenter sistem, yarı başkanlık ve başkanlık sistemlerinin asli ve tali özellikleri belirtilerek belediyelerde uygulanan model ile ilgili yeni bir uygulama önerisi geliştirilmeye çalışılacaktır.

1. HÜKÜMET SİSTEMLERİ

Bir toprak parçası üzerinde siyasal olarak örgütlenmiş insan topluluğunun iç, dış güvenliğinin sağlanması, diğer topluluklarla ilişkilerinin yönetilmesi, haklarının korunması ve hizmetlerin istenilen oranda sunulabilmesi için mali süreçlerin yönetilmesini gerçekleştiren devlet, bahsi geçen fonksiyonlarını üç erk üzerinden gerçekleştirmektedir. Bunlar yasama-yürütme ve yargı olarak tasnif edilebilir.

Söz konusu erkler arasındaki ilişki ve erkler arası gücün dağılımı bir ülkenin yönetsel yapısının demokratik olup olmadığını ortaya koyan çok güçlü parametreleri oluşturmaktadır. Bu kapsamda kuvvetlerin sert bir şekilde ayrıştığı modeller başkanlık sistemi olarak anılırken, kuvvetlerin yumuşak bir biçimde ayrıştığı modeller parlamenter sistem olarak addedilmektedir. Sert ve yumuşak kuvvetler ayrılığının belli özellikleri ile donatılmış sistemler ise yarı başkanlık sistemi olarak ifade edilmiştir.

Başkanlık Sistemi bir devlette yasama ve yürütme organlarının halk tarafından ayrı ayrı seçilerek göreve getirildiği ve dolayısıyla birbirlerine karşı değil, halka karşı sorumlu olduğu, görev sürelerinin sabit olduğu, yasama ve yürütme organları arasında yetki ve görev ayrımının net bir şekilde yapıldığı hükümet sistemidir (Bozlağan, 2016: 30-31). Başkanlık sisteminin ilkesi “kuvvetler ayrılığı”dır (Erdoğan, 2005: 205). Devlet yönetiminde, yasama ile yürütme kuvvetinin, birbirinden tamamen ayrı ve bağımsız organlar tarafından kullanılmasıyla başkanlık sistemi doğmuştur. Kuvvetler ayrılığının tam olarak gerçekleştiği başkanlık sisteminde, yürütme organı ve yasama meclisi, birbirinden tamamen bağımsız olarak kurulur. Başkanlık sisteminde, yasama ve yürütme organları, farklı zamanlarda yapılan seçimlerle oluşur ve seçildikten sonra birbirinden bağımsız olarak çalışır. Yürütme organı tek başlıdır. Başkan hem devletin hem de hükümetin başıdır. Siyasi bakımdan başkan çok güçlü ve geniş yetkilere sahiptir. Bu özelliğinden dolayı başkanlık sisteminin, demokrasi ile kişisel iktidarı birleştirdiği söylenebilir (Karatepe, 2013: 225).

Başkanlık sisteminin özellikleri; başkanın direk halk tarafından sabit bir görev süresi için seçilmesi, yürütme içerisinde tek başlılığın mevcut olması, yasama organının da direk halk tarafından seçilmesi, yasama ve yürütme erklerinin birbirlerinin iç işleyişine müdahil olamaması, başkanın meclisin güvenine dayanmaması, aynı kişinin hem yürütme hem de yasamada görev alamaması, başkanın yasama organının çalışmalarına katılamaması olarak sayılabilir (Erdoğan, 2005: 207, SETA, 2015: 15-16, Gözler, 2008: 93-94’ten aktaran Eryiğit, 2016: 441-442).

Parlamente sistemi ise; yasama organı üyelerinin halk tarafından seçildiği ve bu sebeple halka karşı sorumlu olduğu, hükümetin yasama organının içinden çıktığı, onun desteğine ihtiyaç duyduğu ve dolayısıyla yasama organına karşı sorumlu olduğu, yürütme erkinin cumhurbaşkanı ve bakanlar kurulu arasında paylaşılmasına rağmen cumhurbaşkanının sembolik ve siyaseten sorumsuz olduğu, “kuvvetler ayrılığı” ilkesinin yumuşak bir şekilde uygulandığı hükümet modeli olarak yorumlanabilir. Parlamente sistemi ülkeden ülkeye değişen şekillerde uygulanmakla birlikte demokratik siyasi sisteme sahip parlamente monarşilerde sistemin tepesinde sembolik yetkilere sahip bir kral/imparator bulunurken, cumhuriyet rejimlerine sahip bazı ülkelerde cumhurbaşkanı doğrudan halk tarafından bazılarında ise yasama organı tarafından seçilebilmektedir (Bozlağan, 2016: 26). Parlamente sistemde yürütmenin iki başlılığı, devlet başkanının siyasal sorumsuzluğu ve bakanlar kurulunun sorumluluğu, yürütmenin yasamayı fesih yetkisi (Asilbay, 2013: 253-257) temel özellikler olarak sayılabilir.

Yarı başkanlık sistemi üzerine çok önemli çalışmalara imza atan Robert Elgie, yarı-başkanlık sistemi kavramını ilk kez 1959’da H.Beuve-Mery isimli bir gazetecinin kullandığını söylemektedir. Ancak bilimsel literatüre 1970 yılında Fransız siyaset bilimcisi Maurice Duverger tarafından kazandırılmış ve yine kendisi daha sonra 1974 ve 1978 yıllarında tanım üzerinde bazı değişiklikler yaparak nihai şeklini vermiştir. Yarı-başkanlık sistemini tanımlarken vurgu yapılan noktalar yazardan yazara değişmektedir. Yarı-başkanlık sisteminin doktrinindeki farklı bakış açılarıyla ele alınacağı izleyen alt bölümde bunlardan bazıları açıklanacaktır. Ancak bir anlamda yol gösterici olması maksadıyla belirtilmesi gerekir ki yarı-başkanlık sisteminin öne çıkan üç özelliği görülmektedir. Bunlardan ilki; devlet başkanının halk tarafından seçilmesi, ikincisi, devlet başkanının parlamente sistemdeki devlet başkanına oranla daha güçlü yetkilere sahip olması ve üçüncüsü, parlamentoya karşı sorumlu başbakan ve kabinenin olmasıdır (Uğur, 2016: 62).

Tablo 1: Kuvvetler ayrılığı, yasama faaliyetleri, başkan ve cumhurbaşkanının konumu, kabinenin yapısı ve işleyişi açısından başkanlık sistemi-parlamentar sistem ve yarı başkanlık arasındaki farklar

Başkanlık Sistemi	Parlamentar Sistem	Yarı Başkanlık Sistemi
Kuvvetler ayrılığı keskin şekilde uygulanır.	Kuvvetler ayrılığı yumuşak şekilde uygulanır.	Kuvvetler ayrılığı nispeten yumuşak bir şekilde uygulanır.
Başkan yasama organını feshedemez, ancak bazı ülkelerde belli şartlarla feshedebilir.	Cumhurbaşkanı anayasada belirtilen şartlar oluştuğunda yasama organını feshedebilir.	Devlet Başkanı anayasada belirtilen şartlar oluştuğunda yasama organını feshedebilir.
Hem yasama hem yürütme halk tarafından seçilmekte demokratik meşruiyet açısından yasama ile yürütme arasında eşitlik vardır.	Cumhurbaşkanının doğrudan seçildiği parlamenter sistemlerde hem yasama organı üyeleri hem de cumhurbaşkanı açısından çifte meşruiyet söz konusudur. Ancak hükümet yasama organından güvenoyu almak mecburiyetindedir.	Hem yasama organı hem de devlet başkanı doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Fakat çifte meşruiyet kuralı yürütme organı erki açısından eksik uygulanmaktadır. Bu nedenle yasama ile yürütme arasında eşitlik yoktur.
Bakanlar kurulu güvenoyu almak zorunda değildir (Peru Hariç).	Hükümet yasama organından güvenoyu almak zorundadır.	Hükümet yasama organından güvenoyu almak zorundadır. Bazı ülkelerde böyle bir mecburiyet yoktur.
Yasama organı bakanlar kurulunu (kabineyi) düşüremez.	Yasama organı hükümeti veya üyelerini gensoru ya da güvensizlik oyu ile düşürebilir.	Yasama organı, hükümeti veya üyelerini gensoru ya da güvensizlik oyu ile düşürebilir.
Yasama organının yürütme üzerindeki denetim yetkisi uygulamaya etkili bir şekilde yansıtılmaktadır.	Yürütme, hükümet içinden çıktığı ve yasama organını kontrol altına alabildiği için yasama organının yürütme üzerindeki denetim yetkisi uygulamaya etkili bir şekilde yansımamaktadır.	Yürütme hükümet içinden çıktığı ve yasama organını kontrol altına alabildiği için yasama organının yürütme üzerindeki denetim yetkisi uygulamaya etkili bir şekilde yansımamaktadır.
Kanun teklif etme yetkisi yasama organı üyelerindedir. Bütçe kanunu dışında başkanın kanun teklif etme yetkisi yok. Bazı ülkelerde başkan kanun teklif edebiliyor.	Kanun teklif etme yetkisi yasama organı üyeleri yanında hükümettedir. Dolayısıyla hükümet yasama sürecinin aktif bir aktörü haline gelmiştir	Kanun teklif etme yetkisi yasama organı üyelerinin yanı sıra hükümettedir. Dolayısıyla hükümet yasama sürecinin aktif bir aktörü haline gelmiştir.
Başkan yasama organınca kabul edilen kanunları veto edebilir.	Cumhurbaşkanı kabul edilen kanunları tekrar görüşülmek üzere yasama organına gönderebilir.	Devlet başkanı yasama organınca kabul edilen kanunları tekrar görüşülmek üzere yasama organına gönderebilir.
Veto edilen bir kanun tasarısı yasama organında genellikle nitelikli çoğunlukla ve aynen kabul edilirse kanunlaşır.	Veto edilen bir kanun tasarısı yasama organında aynen kabul edilirse kanunlaşır.	Veto edilen bir kanun tasarısı yasama organında aynen kabul edilirse kanunlaşır.
Başkanın kesinleşen kanunlara karşı anayasa mahkemesine başvurma yetkisi yoktur. Bazı ülkelerde başkana bu yetki tanınmıştır.	Cumhurbaşkanının kesinleşen kanunlara karşı anayasa mahkemesine başvurma yetkisi mevcuttur.	Devlet başkanının kesinleşen kanunlara karşı anayasa mahkemesine başvurma yetkisi vardır.
Başkanın kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi yoktur. Bazı ülkelerde sınırlı yetki tanınmıştır.	Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan bakanlar kuruluna aittir.	Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi devlet başkanının başkanlığında toplanan bakanlar kuruluna aittir.
Başkan hem devletin hem de hükümetin	Yürütme çift başlıdır, devletin başı ile	Yürütme çift başlıdır. Devlet başkanı

başkanıdır.	hükümetin başı farklı kişilerdir.	ile hükümetin başkanı farklı kişilerdir.
Başkan siyaseten halka karşı sorumludur.	Cumhurbaşkanı siyaseten sorumsuzdur.	Cumhurbaşkanı sorumsuzdur.
Başkan anayasada belirtilen sabit bir dönem için görev yapar.	Cumhurbaşkanı süre açısından sabit hükümet için belirsizlik hâkimdir.	Devlet başkanı süre açısından sabit hükümet için belirsizlik hâkimdir.
Başkan icrai yetkilerle donatılmıştır.	Cumhurbaşkanı sembolik yetkilere sahiptir.	Devlet başkanı icrai yetkilerle donatılmıştır ve sorumsuzdur.
Başbakan yoktur.	Başbakan vardır ve güçlü konuma sahiptir.	Başbakan vardır ve devlet başkanına göre güçsüz konumdadır.
Başkan bakanları yasama organı onayı ile atar. Bazı ülkelerde yasama organı onayı gerekmemektedir.	Cumhurbaşkanı bakanları doğrudan atayamaz veya görevden alamaz. Başbakanın teklifi üzerine atar ve görevden alır.	Devlet başkanı bakanları doğrudan atayamaz, başbakanın teklifi üzerine atar ve görevden alır.
Bakanlar genel olarak yasama organı dışından atanır. Meclis üyeliği bulunanların üyelikleri sona erer.	Bakanlar yasama organı içinden veya dışından atanabilir.	Bakanlar yasama organı içinden veya dışından atanabilir. Yasama organı içinden atanması halinde meclis üyeliği sona erer.
Kabine ortak sorumluluk ilkesi ile çalışmaz.	Kabine ortak sorumluluk ilkesi ile çalışır.	Kabine ortak sorumluluk ilkesi ile çalışır.
Bakanlar başkana karşı sorumludur.	Bakanlar hem başbakana hem de yasama organına karşı sorumludur.	Bakanlar hem başbakana hem de yasama organına karşı sorumludur.
Başkanın imzaladığı kararnemelerde ilgili bakanların da imzasının bulunması zorunlu değildir. Bazı ülkelerde zorunluluk getirilmiştir.	Cumhurbaşkanın tek başına imzaladığı kararnemeler hariç diğer bütün kararnemelerde başbakanın ve ilgili bakanların imzasının bulunması zorunludur.	Devlet başkanının tek başına imzaladığı kararnemeler hariç diğer bütün kararnemelerde başbakanın ve ilgili bakanların imzasının bulunması zorunludur.

Kaynak: Bozlağan, Recep (2016), Türk Tipi Başkanlık, Hayat Yayınları, İstanbul, ss.40-51’den geliştirilerek aktarılmıştır.

2. TÜRK BELEDİYESİLİK SİSTEMİNDE UYGULANAN HÜKÜMET MODELİ

Türk Belediyecilik sisteminde uygulanan hükümet modeli tarihsel süreçte önemli değişiklikler göstermiştir. Osmanlı Devleti’nde modern anlamda uygulamaya giren belediyecilik uygulaması merkezin bir uzantısı gibi görülmüş ve hiyerarşik ilişkiyi andıran bir kurgu işletilmiştir. Cumhuriyet döneminde 1930 yılında kabul edilen 1580 sayılı kanun ile birlikte belediyelerin yönetsel yapısında uygulanan hükümet modeli parlamenter sistem yapısı ağır basan bir görüntü ortaya koymuştur.

Türk Belediyelerinin örgütlenmesinde tarihi süreç içerisinde merkeziyetçi yapının ağırlığı ve güçler ayrılığı ilkesinin varlığı görülmüştür. 1963 yılına kadar atamayla göreve gelen belediye başkanı modeli (Azaklı ve Özgür, 2005: 299), 1963 yılından itibaren değişikliğe uğramış, belediye başkanının yerel halk tarafından doğrudan seçimine olanak tanımıştır. Bu durum parlamenter sistemin ağır bastığı modeli başkanlık sisteminin asli şartlarından birini oluşturan başkanın direk halk tarafından seçilmesi olgusuna yaklaştırması nedeniyle o günden günümüze Türk Belediyecilik Sistemi’nde güçlü başkanlık sistemi uygulandığına yönelik bir algının güçlenmesine sebebiyet vermiştir. Bu nedenle 2004 yılında uygulamaya giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile 2005 yılında uygulamaya giren 5393 sayılı Belediye Kanunu; belediye meclisi ve encümenini güçlendiren yapısı ile güçlü başkanlık yaklaşımının terk edildiği biçiminde yorumlanmıştır.

Bahsi geçen yorumlar anayasa hukukunun hükümet modellerinin tespitinde kullandığı parametrelerle kıyaslamalı değerlendirildiğinde aslında Türk Belediyecilik Sistemi'nde hükümet modeli açısından güçlü başkanlık ya da başkanlık modelinin kullanıldığı iddiasını mesnetsiz bıraktığı söylenebilir.

Tablo 2: Türk Belediyeciliğinde Uygulanan Hükümet Modeli

Belediyecilik Yönetmel Yapısı	Başkanlık Sistemi	Parlamentar Sistem	Yarı Başkanlık Sistemi
<i>Kuvvetler Ayrılığı Açısından</i>		Kuvvetler ayrılığı yumuşak şekilde uygulanır.	Kuvvetler ayrılığı nispeten yumuşak bir şekilde uygulanır.
<i>Meclisin Feshi Açısından</i>	Belediye başkanı belediye meclisini feshedemez.		
<i>Başkan ve Meclisin Göreve Geliş Biçimi Açısından</i>	Hem belediye meclisi hem de yürütme halk tarafından seçilmekte, demokratik meşruiyet açısından yasama ile yürütme arasında eşitlik söz konusu olmaktadır.	Belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçildiği için parlamenter sistemden uzaklaşma gibi görülse de belediye meclisi ile birlikte çifte meşruiyet söz konusudur. Ancak burada bir güvenoyu süreci işlememektedir.	Hem belediye başkanı hem de belediye meclisi doğrudan halk tarafından seçilmektedir.
<i>Güvenoyu Açısından</i>	Başkan ve yürütme kurulu üyeleri (belediye encümeni) güvenoyu almak zorunda değildir.		
<i>Meclisin Başkanı Düşürebilmesi</i>		Belediye meclisi belediye başkanına yönelik güvensizlik oyu verebilir.	
<i>Meclis Denetimi</i>		Belediye başkanının belediye meclisinin de başkanlığını yürütmesi tabi olduğu siyasi grubu kontrol ederek meclisin yürütme erkini etkin şekilde denetimini zorlaştırabilmektedir.	Belediye başkanının belediye meclisinin de başkanlığını yürütmesi tabi olduğu siyasi grubu kontrol ederek meclisin yürütme erkini etkin şekilde denetimini zorlaştırabilmektedir.
<i>Meclisin Karar Alma Biçimi Bakımından</i>		Belediye başkanı, belediye meclisinin başkanı olarak meclisin gündeminin belirlenmesinde ve alınacak kararlarda doğrudan etkili olmaktadır.	Kararların alınmasında belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri etkilidir.
<i>Kararların Yürürlüğe Girebilmesi Açısından</i>		Belediye Başkanı, belediye meclisi tarafından kabul edilen kararları tekrar görüşülmek üzere meclise iade edebilir.	Belediye başkanı belediye meclisi tarafından kabul edilen kararları tekrar görüşülmek üzere meclise iade edebilir.
<i>Meclis Kararları ve Başkanın Veto Yetkisi Açısından</i>		Veto edilen bir meclis kararının meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabulü halinde karar, başkan tarafından onaylanmak zorundadır.	Veto edilen bir meclis kararının meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabulü halinde karar, başkan tarafından onaylanmak zorundadır.
<i>Kesinleşen Kararlara Karşı</i>		Belediye başkanı kesinleşen meclis kararlarına karşı yargı	Belediye başkanı kesinleşen meclis kararlarına karşı yargı

Yargı Yolu		yoluna müracaat edebilir.	yoluna müracaat edebilir.
Olağanüstü Kararlar Alabilme Yetkisi	Belediye başkanının olağanüstü kararlar üzerinden belediyeyi yönetebilme yetkisi söz konusu değildir.		
Yürütmenin çift ve tek başlı olması bakımından	Belediyede yürütmenin başı sadece belediye başkanıdır.		
Başkanın Siyasi Sorumluluğu Açısından	Başkan siyaseten halka karşı sorumludur.		
Yetki Bakımından	Belediye başkanı icrai yetkilerle donatılmıştır.		Belediye başkanı icrai yetkilerle donatılmıştır ve sorumsuzdur.
Yürütme Kurulu'nun (Encümen) Oluşumu Açısından	Yürütme kurulu (Encümen) bir kısmı başkanın atadığı bürokratlardan oluşmaktadır.	Yürütme kurulunun (Encümen) bir kısmı belediye meclisinin içinden seçilmektedir.	

Kaynak: Bozlağan, Recep (2016), Türk Tipi Başkanlık, Hayat Yayınları, İstanbul, ss.40-51'den yararlanılarak Türk Belediyeciliğindeki Yönetim Yapısı'na uyarlanmıştır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Türk Belediyecilik Sistemi'nde her ne kadar güçlü başkanlık sisteminin uygulandığı iddiası gündemde tutulsa da, aslında anayasa hukuku ve siyaset bilimi yazınından elde edilen verilerle kıyaslamalı irdelendiğinde mevcut uygulamanın parlamenter sistem ile sentezlenmiş başkanlık sistemi olduğu söylenebilir. Fakat burada şu hususun altını çok kalın bir şekilde çizmek gerekmektedir. Hükümet sistemleri bakımından yasama ve yürütme gücünün yasama erkinin kontrolünde birleşmesi halinde ortaya çıkan meclis hükümeti modelinin aksine yasama ve yürütme erkinin yürütme erkinin kontrolünde birleşmesi halinde ortaya çıkan otoriter yönetim anlayışının mevcut Türk Belediyecilik Sistemi'nde direk güçlü başkanlık ya da süper başkanlık şeklinde yorumlandığı yadsınamaz bir gerçektir. Bahsi geçen uygulamanın daha demokratik ve daha katılımcı bir anlayışa evrilebilmesi için belediyecilik sisteminde meclis ile başkan arasındaki ilişkilerin başkanlık sisteminde bahsi geçen sert kuvvetler ayrılığı yaklaşımına dönüştürülmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda halk tarafından seçilen başkanın, halk tarafından seçilerek tek kademe ya da iki kademeli bir süreçle oluşan belediye meclisleri içerisinde yer alan rolünün tekrar düzenlenmesi gerekmektedir. Başkanlık sisteminde sert kuvvetler ayrılığının bir gereği olarak yerel halk tarafından seçilen başkanın, belediye meclis başkanlığı ve üyeliğinden çıkartılması yönetsel sistemde meclis ve yürütme gücünün sadece yürütme erki üzerinde toplanmasını engelleyerek daha demokratik ve katılımcı bir yönetsel modelin oluşmasını sağlanabilir. Böylece halen uygulanmakta olan ve parlamenter sistem ile başkanlık sisteminin sentezinden oluşmakla birlikte meclis ve yürütme erkinin gücünü yürütme organında birleştiren modelin demokratik anlamda ortaya çıkardığı birçok sorunun ortadan kaldırılması mümkün hale gelebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, Uğur (2016), “*İstikrar Sağlama Aracı Olarak Yarı-Başkanlık Sistemi: Fransa ve Rusya Örnekleri*”, **Akademik Hassasiyetler Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 6, ss. 59-82.
- Azıklı, Sedat, Özgür, Hüseyin (2005), “*Belediye Organları ve Organlar Arası İlişkiler: Başkan, Meclis ve Encümen*”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1**, Editör: Özgür, Hüseyin ve Kösecik Muhammet, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, ss. 297-319.
- Asilbay, İ. Halil (2013), “*Parlamenter Sistem ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme*”, **TBB Dergisi**, Sayı: 104, ss. 247-264.
- Belediye Kanunu, Kanun No: 5393, Kabul Tarihi, 03.07.2005, **Resmi Gazete**, Sayı: 25874, Tarih: 13.07.2005.
- Bozlağan, Recep (2016), **Türk Tipi Başkanlık**, Hayat Yayınları, İstanbul.
- Büyükşehir Belediye Kanunu, Kanun No: 5216, Kabul Tarihi: 10.07.2004, **Resmi Gazete**, Sayı: 25531, Yayımlandığı Tarih: 23.07.2004.
- Erdoğan, Mustafa (2005), **Anayasal Demokrasi**, Siyasal Kitabevi, 7. Baskı, Ankara.
- Eryiğit, Burak Hamza (2016), “*Türk Belediyeciliğinin Yönetimsel Sistemi Üzerine Bir Tartışma*”, **Turkish Studies Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 2, Kış, ss. 435-450.
- Karatepe, Şükrü (2013), “*Hükümet Sistemleri ve Türkiye*”, **Yeni Türkiye Dergisi**, Yıl: 9, Sayı: 51, Mart-Nisan, ss. 223-235.